

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Radmily Baďurové a soudkyň JUDr. Šárky Žmolilové a Mgr. Šárky Bokůvkové ve věci

žalobce: **Ing. Michal M.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Machem
sídlem Masarykovo náměstí 1/II, 377 01 Jindřichův Hradec II

proti

žalované: **Karolina Č.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou JUDr. Hanou Reclíkovou
sídlem Masařská 323/6, 746 01 Opava

o určení neúčinnosti darovací smlouvy s návrhem na vydání předběžného opatření

k odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Opavě ze dne 23. 11. 2018,
č. j. 6 C 3/2014-367,

takto:

I. Rozsudek okresního soudu **se potvrzuje**.

II. Žalobce **je povinen nahradit** žalované náklady odvolacího řízení v částce 5.389 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalované.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem okresní soud zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal určení neúčinnosti darovací smlouvy uzavřené mezi Lenkou Č. a žalovanou Karolinou Č. dne 31. 7. 2012, vložené do katastru nemovitostí pod č. j. V-5579/2012-806 (odstavec I. výroku) a zavázal žalobce k náhradě nákladů řízení žalované ve výši 25.864 Kč (odstavec II. výroku).
2. Tento rozsudek napadl včasným odvoláním žalobce a domáhal se jeho změny ve smyslu vyhovění žalobě. Žalobce vytknul okresnímu soudu, že věc nesprávně právně posoudil, pokud žalobu z důvodu prekluze uplatněného práva zamítl. Žalobce podal žalobu včas ve lhůtě stanovené v § 42a obč. zák. a tvrzení žalobce o existenci jeho pohledávky za otcem žalované ve výši 5.009.600 Kč (s příslušnými důkazy) svědčilo toliko o jeho aktivní věcné legitimaci. Žalobce dále uvedl, že důkazem pro jeho aktivní legitimaci bylo uznání dluhu ze dne 19. 5. 2010 obsahující prohlášení otce žalované a Ing. arch. Ivany D. o tom, že žalobci dluží jednak 5.009.600 Kč, jednak 2.500.000 Kč. Žalobce má za to, že důkaz o existenci druhé pohledávky byl předložen již od počátku řízení. Tato druhá pohledávka tedy existovala v době zahájení řízení, avšak vykonatelnou se stala teprve na základě pravomocného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 65 C 172/2014 ze dne 30. 8. 2016, ve znění pravomocného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2017, sp. zn. 15 Co 35/2017. S ohledem na zánik pohledávky 5.009.600 Kč s příslušenstvím změnil žalobce žalobu co do své aktivní věcné legitimace ústně do protokolu dne 17. 4. 2018, a to tak, že svou legitimaci odvozuje od vymahatelné pohledávky 2.500.000 Kč. Tuto změnu učiněnou před koncentrací řízení okresní soud připustil. Žalobce je toho názoru, že když podal předmětnou žalobu včas, nemá „pouhé“ vyličení dalších skutečností, svědčících o oprávněnosti jeho nároku na včasnost žaloby a tedy běh prekluzivní lhůty, žádný vliv (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 71/2001). V době vyhlášení napadeného rozsudku tedy byly splněny všechny předpoklady pro to, aby žalobě bylo vyhověno. Ohledně výroku o nákladech řízení žalobce vytknul okresnímu soudu, že nerozlišil náklady řízení před podáním dovolání a po rozhodnutí Nejvyšším soudem a přiznal žalované všechny náklady, ač náklady řízení do podání dovolání již žalobce žalované uhradil.

U odvolacího jednání pak žalobce prostřednictvím svého zástupce vytknul okresnímu soudu, že jej neupozornil na právní názor, který se stal podkladem pro zamítnutí žaloby a z toho důvodu považuje napadené rozhodnutí za nepředvídatelné.
3. Žalovaná v písemném vyjádření navrhovala potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Žalobce se sice domáhá stejného plnění, ale na podkladě skutečností a důkazů, které v žalobě netvrdil a neoznačil. Návrh na změnu žaloby je podáním ve věci samé, s nímž jsou proto spojeny hmotněprávní i procesněprávní účinky, které nastávají dnem, kdy soudu návrh na změnu žaloby došel. Pokud žalobce změnil žalobu ve výše uvedeném smyslu až 17. 4. 2018 a k odporovanému úkonu mělo dojít 31. 7. 2012, nelze z důvodu prekluze žalobě vyhovět. Je přitom zcela nerozhodné, že k navrhované změně žaloby došlo ještě před koncentrací řízení.
4. Z podnětu včasného odvolání žalobce přezkoumal odvolací soud napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, podle ust. § 206 odst. 1 a § 212 věty první o. s. ř. v celém rozsahu se závěrem, že odvolání není důvodné a jsou podmínky pro potvrzení tohoto rozhodnutí.
5. Odvolací soud převzal skutková zjištění okresního soudu jako věcně správná (proti závěru o skutkovém stavu nebrojí ani žalobce) a pro posouzení věci úplná a v podrobnostech na ně odkazuje.
6. Žalobou podanou u okresního soudu dne 6. 1. 2014 se žalobce domáhal určení neúčinnosti darovací smlouvy uzavřené dne 31. 7. 2012 mezi dárkyní Lenkou Č. a žalovanou (její dcerou) na základě tvrzení, že má vykonatelnou pohledávku za otcem žalované Rostislavem Č. z titulu

smlouvy o půjčce ze dne 9. 7. 2008 v celkové výši 30.000.000 Kč. Dosud nezaplacená pohledávka je ve výši cca 5.000.000 Kč (přesně 5.009.600 Kč) a je vymáhána exekučně soudním exekutorem JUDr. Tomášem Vránou (Exekučním úřadem v Přerově pod sp. zn. 103 Ex 21162/2013, resp. 103 Ex 15987/2013). Odporovaným právním úkonem mělo dojít ke zkrácení uspokojení žalobcovy pohledávky. Předmětem darovací smlouvy byla (ve spise popsaná) bytová jednotka.

7. Okresní soud svým v pořadí prvním rozsudkem žalobu zamítl s odůvodněním, že nelze úspěšně odporovat právnímu úkonu, který neučinil dlužník žalobce, nýbrž jeho manželka, která k předmětnému dluhu ani nepřistoupila. Toto rozhodnutí potvrdil Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 11. 2015, č. j. 71 Co 248/2015-160.
8. K dovolání žalobce pak Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 6. 12. 2016 zrušil obě rozhodnutí a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší soud vyslovil závěr, že věřitel za podmínek uvedených v § 42a obč. zák. je oprávněn odporovat nejen právním úkonům, které učinil dlužník, ale i právním úkonům dlužníkova manžela týkajícím se majetku, který dlužníkův manžel nabyt na základě dohody o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění do svého výlučného vlastnictví, a to za předpokladu, že věřitel měl právo uspokojit se (také) z majetku patřícího do společného jmění dlužníka a jeho manželky (viz rozsudek NS ČR č. j. 21 Cdo 2294/2016-209).
9. Po vydání tohoto rozhodnutí pak žalobce v důsledku změny skutkového stavu (uhrazení pohledávky 5.009.600 Kč a zastavení exekučního řízení) rozšířil žalobu o nové tvrzení, že žalobce má za dlužníkem Rostislavem Č. ještě další pohledávku ve výši 2.500.000 Kč z titulu smlouvy o půjčce ze dne 10. 5. 2010. Tato pohledávka mu byla přiznána pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 65 C 172/2014, ve znění potvrzujícího rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 15 Co 35/2017 a je vymáhána soudním exekutorem JUDr. Janem Jindrou. Jedná se o jinou pohledávku (byť stejné výše), než která byla tvrzena v původní žalobě jako smluvní pokuta.
10. Okresní soud správně vyhodnotil tento návrh jako návrh na změnu žaloby a tuto změnu připustil. Žalobu však zamítl s odůvodněním, že právo uplatněné v žalobě je prekludováno, neboť ke změně žaloby ohledně žalobcem tvrzené pohledávky došlo v roce 2018, tj. po více jak 3 letech od data, kdy byl učiněn odporovaný úkon.
11. S tímto rozhodnutím odvolací soud souhlasí a na závěry okresního soudu dále odkazuje.
12. Podle ust. § 42a odst. 1 obč. zák. věřitel se může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné. Toto právo má věřitel i tehdy, je-li nárok proti dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný, anebo byl-li již uspokojen.
13. Podle ust. § 42a odst. 2 obč. zák. odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních 3 letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních 3 letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116, § 117) nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob s výjimkou případu, kdy druhá strana tehdy dlužníkův úmysl zkrátit věřitele i při náležité pečlivosti nemohla poznat.
14. Tvrzení vymahatelné pohledávky je tvrzením rozhodujícím plynoucím přímo z hypotézy výše uvedené právní normy a jako takové musí být obsaženo v žalobě, přičemž nestačí tvrdit pohledávku obecně, ale musí být zřejmé, o jakou pohledávku se jedná, jaká je její výše a jak vznikla. Tuto povinnost žalobce splnil, když tvrdil pohledávku ze smlouvy o půjčce ze dne 9. 7. 2008 (v původní výši 30.000.000 Kč), k níž dlužník přistoupil jako další dlužník

k původnímu dlužníku spol. DONLIČ INTERIER s r. o. a která v době podání žaloby činila 5.009.600 Kč.

15. Došlo-li pak v průběhu řízení k zániku této pohledávky, došlo tím k zásadní změně skutkového stavu a tvrzení jiné pohledávky (v jiné výši a z jiného právního jednání) je tvrzením vedoucím ke změně žaloby. Jedná se o změnu rozhodujícího tvrzení ve smyslu výše uvedeného ustanovení.
16. Žalovaná v té souvislosti správně argumentovala, že návrh na změnu žaloby je podáním ve věci samé, s nímž se pojí hmotně právní účinky, mimo jiné účinky promlčení i prekluze.
17. Otázku prekluze posoudil okresní soud z úřední povinnosti a správně dovodil, že právo žalobce zaniklo, neboť bylo uplatněno po uplynutí 3 leté prekluzivní doby plynoucí z odstavce 2 citovaného ustanovení. V tomto ohledu není rozhodnutí okresního soudu překvapivé a okresní soud neměl povinnost žalobce (kvalifikovaně zastoupeného) poučit dle § 118a odst. 2, příp. odst. 4 o. s. ř.).
18. Nepříléhavý je rovněž odkaz žalobce na judikaturu Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 71/2001 vztahující se k prekluzi práva na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (§ 183 odst. 1, § 131 odst. 1 obch. zák.) a ke změně žaloby ohledně důvodu požadované neplatnosti.
19. Okresní soud postupoval správně i v otázce nákladů řízení, když o nich rozhodl podle procesního úspěchu žalované ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.) a správně určil jejich výši součtem nákladů žalované v prvním řízení před okresním soudem, v řízení před odvolacím soudem před podáním dovolání a ve druhém řízení před okresním soudem (po kasaci rozhodnutím Nejvyššího soudu). Byla-li věc po kasaci Nejvyššího soudu vrácena zpět okresnímu soudu, stávají se všechny dosud vynaložené náklady řízení náklady „prvostupňovými“, o nichž je povinen okresní soud rozhodnout ve svém novém meritorním rozhodnutí. Na tomto závěru nic nemění ani případná úhrada některých nákladů řízení. Nárok na náhradu nákladů řízení vzniká teprve na základě pravomocného rozhodnutí soudu, který má v tomto směru konstitutivní povahu. Plnění poskytnuté na základě pravomocného rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, jež bylo později zrušeno, je plněním na základě právního důvodu (původního pravomocného rozhodnutí), který později (právní mocí zrušovacího rozhodnutí) odpadl. Nové rozhodnutí pak zakládá novou povinnost (nový právní důvod) k náhradě nákladů řízení, o kterých soud musí nově rozhodnout (viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3116/2014).
20. Ze všech těchto důvodů a s ohledem na závěry okresního soudu vyhodnotil odvolací soud odvolání žalobce jako nedůvodné a napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil podle § 219 o. s. ř.
21. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. Částka 5.389 Kč, kterou je povinen nahradit procesně neúspěšný žalobce procesně úspěšné žalované, představuje odměnu advokáta žalované za 2 úkony právní služby (vyjádření k odvolání a účast u odvolacího jednání) po 1.500 Kč dle § 9 odst. 1 a § 7 bodu 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. (AT), tj. 3.000 Kč, náhradu hotových výdajů ve výši 2 režijních paušálů po 300 Kč dle § 13 AT, tj. 600 Kč, náhradu za ztrátu času 4 půlhodiny po 100 Kč dle § 14 AT, tj. 400 Kč, cestovné z Opavy do Ostravy a zpět celkem 70 km, osobním vozidlem zn. BMW X 5 o průměrné spotřebě 9,06 litrů NM na 100 km, cena NM 28,60 Kč za 1 litr a sazba základní náhrady 3,90 Kč za 1 km (dle vyúčtování zástupkyně žalované), tj. celkem 454 Kč, to vše navýšeno o 21 % DPH, tedy o částku 935 Kč, když zástupkyně žalované osvědčila, že je plátkyní DPH.
22. Lhůta k plnění plyne z ust. § 160 odst. 1 věty před středníkem o. s. ř. a platebním místem je podle § 149 odst. 1 o. s. ř. advokátka žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **je dovolání přípustné**, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání je možno podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně.

Ostrava 11. dubna 2019

JUDr. Radmila Baďurová v. r.
předsedkyně senátu